

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044)251-62-62, факс (044)520-03-25
E-mail: slg@amcu.gov.ua Web: <http://www.amcu.gov.ua> Код ЄДРПОУ 30032767

09.07.2021 № 300-29/06-10342

На № _____ від _____

Комітет Верховної Ради України
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

Копія:

Комітет Верховної Ради України з
питань економічного розвитку

Щодо законопроекту № 5662

Відповідно до частини третьої статті 20¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та до листа Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу в д 18.06.2021 № 04-20/12-2021/202601 (вх. від 18.06.2021 № 1-01/459), Антимонопольний комітет України (далі – Комітет, АМКУ) опрацював проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання загрозам у сфері економічної конкуренції» від 15.06.2021 (реєстраційний № 5662), внесений народним депутатом Железняком Я.І., та іншими (далі – законопроект) та, в межах повноважень, повідомляє.

Законопроектом передбачається:

1. Доповнити статтю 25 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» новою підставою звернення Комітету до суду – визнання недійсними правочинів, згідно з якими відбулася концентрація, здійснена без дозволу Комітету у разі, якщо необхідність отримання такого дозволу передбачена законодавством про захист економічної конкуренції.

Водночас, чинною редакцією статті 25 вже передбачено, що Комітет звертається до суду з інших підстав, передбачених законом.

У зв'язку із цим пропонуємо запропоноване положення зиключити із законопроекту.

2. Доповнити пункт 2 частини другої статті 22 Закону, яким розширюється коло випадків, що визнаються концентрацією суб'єктів господарювання, шляхом віднесення до них випадків набуття суб'єктами господарювання контролю не лише над активами, що є частинами суб'єктів

215798

господарювання, а й іншими активами. При цьому, законопроектом не розкривається поняття «інші активи».

Відтак, набуття контролю над майном, що не є предметом господарського обороту і не впливає на його умови, не забезпечує досягнення переваг, що є змістом конкуренції і не є відносинами, що виникають у зв'язку з економічною конкуренцією, а отже, не належить до сфери застосування Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відповідно, доцільно або доповнити статті 1 Закону визначенням поняття «активи», із визначенням майна, яке є предметом господарського обороту чи може впливати на нього, або залишити чинну редакцію пункту 2 частини другої статті 22 Закону.

3. Доповнити підпункт «а» пункту 2 частини другої статті 22 Закону переліком випадків безпосереднього або опосередкованого придбання, набуття у власність іншим способом активів, що визнаються концентрацією суб'єктів господарювання, випадками набуття у власність активів, що належать до державної чи комунальної власності, тобто, будь-які випадки приватизації майна.

Втім, включення до сфери концентрації суб'єктів господарювання будь-яких випадків придбання державного, комунального майна, незалежно від його участі у господарському обороті та впливу на нього, виходить за межі сфери застосування Закону. Крім того, запровадження особливого режиму розпорядження майном виключно за ознакою форми власності на нього, не узгоджується з принципом рівності перед законом усіх суб'єктів права власності, закріпленим Конституцією України.

У зв'язку із зазначеним пропонуємо слова «чи активів, що належать до державної чи комунальної власності,» з підпункту «а» пункту 2 частини другої статті 22 закону «Про захист економічної конкуренції» виключити.

4. Доповнити частину першу статті 24 Закону, що визначає випадки, за яких необхідне отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання, новим абзацами, якими встановлюються особливі, зменшені вартісні пороги суб'єктів господарювання, на ринках (у галузі) засобів масової інформації чи суміжному з ним ринку товарів, а також ринкової частки у розмірі 35 відсотків на ринку.

Утім, відповідно до частини другої статті 256 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Україна має імплементувати статтю 1 Регламенту Ради (ЄС) №139/2004 від 20 січня 2004 року про контроль за концентрацією між підприємствами (Регламент ЄС про злиття). Зазначена стаття визначає систему вартісних порогів, за перевищення яких концентрація суб'єктів господарювання потребує дозволу компетентних органів ЄС. Відповідна система не передбачає встановлення особливих систем (режимів) вартісних показників для окремих галузей чи видів економічної діяльності. Отже,

запропоновані зміни до частини першої статті 24 Закону не відповідають зобов'язанням України за Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Додатково, стаття 1 Регламенту Ради (ЄС) №139/2004 від 20 січня 2004 року не передбачає в якості елементу системи вартісних порогових показників, за перевищення яких виникає обов'язок одержання дозволу на концентрацію, ринкові частки. Отже, зазначена норма не відповідатиме зобов'язанням України за Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. У зв'язку із цим пропонуємо новий абзац п'ятій частини першої статті 24 Закону із законопроекту виключити.

5. Внести зміни до статті 30 Закону, що визначає порядок розгляду справи про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання, якими встановлюється можливість розгляду органами АМКУ справи про узгоджені дії чи концентрацію за результатами дослідження стану конкуренції на ринках, якщо виявлено ознаки монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на всьому ринку чи в значній його частині, що виникли унаслідок концентрації, в тому числі, щодо концентрацій, які не потребували отримання дозволу відповідно до статті 24 Закону, якщо з моменту здійснення концентрації минуло не більше трьох років.

Відповідно до Закону справа про концентрацію/узгоджені дії є другою стадією розгляду заяви суб'єктів господарювання про надання дозволу на відповідну концентрацію/узгоджені дії. Тобто, справа про концентрацію/узгоджені дії не може бути розпочата з власної ініціативи АМКУ, у тому числі, за результатами проведення дослідження стану конкуренції на ринках. Враховуючи зазначене, Комітет не розглядає поняття «учасники концентрації / узгоджених дій» та «заявник (заявники)» як різних осіб, оскільки, відповідно до статті 26 Закону заяву про надання дозволу на відповідні дії подають учасники узгоджених дій, концентрації, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю;

Також, відповідно до частини третьої статті 42 Конституції України не допускається саме зловживання монопольним становищем на ринку. Можливість поширення у майбутньому державного контролю на дії, що на момент їх вчинення не були предметом контролю з боку держави та не заборонялися, суперечить принципу правової визначеності, що є складовою принципу верховенства права, закріпленому у статті 8 Конституції України, та визначеним частиною першою статті 19 Конституції України засадам правового порядку в Україні, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачене законодавством.

Враховуючи викладене, зміни до статті 30 Закону пропонуємо виключити із законопроекту.

6. Доповнити частину другу статті 31 Закону нормою, що за результатами розгляду справи про концентрацію, яка не потребувала дозволу відповідно до статті 24 цього Закону, АМКУ може прийняти рішення про закриття розгляду справи без прийняття рішення або заборону концентрації

із зобов'язанням щодо усунення чи пом'якшення негативного впливу концентрації суб'єктів господарювання на конкуренцію.

Водночас, чинною статтею 32 Закону визначено вичерпний перелік підстав для закриття розгляду справи про узгоджені дії/ концентрацію суб'єктів господарювання. Відтак запропоновані зміни до статті 31 не узгоджуються зі статтею 32 Закону.

Окрім того, зазначена норма суперечить нормам частини першої статті 8, частини першої статті 19 Конституції України, зобов'язанням України за статтею 282 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також матиме суттєвий негативний вплив на інвестиційний процес в Україні.

У зв'язку із зазначеним, пропонуємо зміни до статті 31 Закону «Про захист економічної конкуренції» із законопроекту № 5662 виключити.

7. Доповнити статтю 53 Закону, якою визначається примусовий поділ суб'єкта господарювання, що зловживає монопольним (домінуючим) становищем, розширивши коло об'єктів примусового поділу об'єднаннями, які не віднесені до суб'єктів господарювання, що визначені в розумінні Закону, які не виконують рішення АМКУ про припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції. Втім, суб'єктами порушень законодавства про захист економічної конкуренції, вчинення яких пропонується розглядати як підставу для застосування примусового поділу, є суб'єкти господарювання (юридичні чи фізичні особи або групи осіб), отже його поширення на зазначені об'єднання, не має правового змісту.

До порушень, невиконання рішень про припинення зловживань монопольним (домінуючим) становищем на ринку чи інших порушень, при вчиненні яких Комітет може застосувати примусовий поділ, окрім зловживань монопольним (домінуючим) становищем на ринку, пропонується доповнити також порушеннями, передбаченими пунктами 1 (антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання), 5 (вчинення суб'єктами господарювання узгоджених дій, що можуть бути здійснені лише з дозволу Комітету, без одержання такого дозволу), 10 (невиконання особою, основним видом діяльності якої є проведення фінансових операцій чи операцій з цінними паперами, вимог щодо відчуження часток (акцій, паїв), придбаних з метою перепродажу), 11 (порушення погоджених з АМКУ положень статутних документів суб'єкта господарювання, створеного в результаті концентрації), 12 (концентрація без дозволу АМКУ) та 19 (невиконання зобов'язань, якими обумовлене рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію) статті 50 Закону, а також у разі вчинення зазначених порушень на систематичній основі (два або більше разів протягом 3 років).

Однак, відповідно до частини четвертої статті 53 Закону «Про захист економічної конкуренції», реорганізація суб'єкта господарювання, що підлягає примусовому поділу, здійснюється на його розсуд за умови усунення монопольного (домінуючого) становища цього суб'єкта господарювання на ринку. Проте, всі порушення (крім зловживання

монополюним (домінуючим) становищем на ринку), вчинення яких пропонується визнати підставою для застосування примусового поділу, не пов'язані з наявністю монополюного (домінуючого) становища на ринку і можуть бути вчинені суб'єктами господарювання, які такого становища не займають. Отже, стосовно них примусовий поділ не може бути застосований, оскільки монополюне (домінуюче) становище через його відсутність не може бути усунуто.

Враховуючи викладене, проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання загрозам у сфері економічної конкуренції» від 15.06.2021 (реєстраційний № 5662) потребує доопрацювання.

В. о. Голови Комітету

Н. БУРОМЕНСЬКА